
[2025-36-RE](#)

Causa 2025-36-RE

(Freixas Farran c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 230-2025. Recurs d'empara

Sentència del 14 de juliol del 2025

BOPA núm. 90, del 23 de juliol del 2025

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 23 d'abril del 2025, per la representació processal de la Sra. Maria Antònia Freixas Farran, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la inactivitat de la Secció Civil 1 de la Batllia en el marc de la causa Ordinari 1000232/2020, per una presumpta vulneració dels drets a un judici de durada raonable i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que insti la Batllia a reprendre el procediment judicial en un període de temps raonable i a dictar sentència en un termini prudencial, màxim de 30 dies a comptar de la data de la sentència constitucional;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'acte del Tribunal Constitucional del 19 de maig del 2025 que va admetre a tràmit aquesta causa sense efectes suspensius;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 6 de juny del 2025, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Jean-Yves Caullet;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 9 de juny del 2020, la Sra. Maria Antònia Freixas Farran va instar un procediment contra la BPA, SAU, i, el 18 de setembre del mateix any, va formalitzar una demanda contra aquesta entitat, en què sol·licitava amb caràcter principal la nul·litat de la subscripció d'un producte d'inversió efectuada el 19 de juliol del 2011, per manca inicial de consentiment contractual i vici de consentiment *ex post* en la modalitat d'error, en què demanava la devolució de 25.000,00 €.

1.2. Aquest procediment va estar degudament substanciat, seguint les normes processals vigents fins al tràmit de conclusions, presentades per totes les parts el 7 de novembre del 2022.

1.3. D'ençà aquesta data i malgrat els insistiments presentats per la representació processal de la recurrent, el 31 de març del 2022, el 27 de setembre del 2023, i, el 8 d'abril del 2024, encara no havia recaigut sentència en el moment de presentar el recurs d'empara.

1.4. El 23 d'abril del 2025, la representació processal de la Sra. Maria Antònia Freixas Farran va interposar un recurs d'empara contra la inactivitat de la Secció Civil 1 de la Batllia en el marc de la causa Ordinari 1000232/2020, per una presumpta vulneració dels drets a un judici de durada raonable i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la recurrent

- La recurrent manifesta que aquesta causa no té cap dificultat particular.
- Posa en relleu que el temps escolat des de la presentació dels escrits de conclusions no pot imputar-se a l'acció de les parts.
- Manifesta que els seus insistiments, reiterats fins a tres ocasions, no han tingut cap efecte.
- I, per tant, fonamentant-se en la jurisprudència constitucional, considera que el seu dret a un judici de durada raonable, tal com està reconegut a l'article 10 de la Constitució, ha estat vulnerat.
- Finalment, la recurrent posa en relleu el perjudici que ha sofert derivat d'aquesta dilació indeguda, ja que atès que la BPA està en fallida, el seu crèdit eventual, cas de ser establert per part dels

tribunals, haurà de ser tractat en el marc d'aquell procediment, reduint notablement o pràcticament la probabilitat de recuperar la totalitat o part de la seva inversió.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que insti la Batllia a reprendre el procediment judicial en un període de temps raonable i a dictar sentència en un termini prudencial, màxim de 30 dies a comptar de la data de la sentència constitucional.

2.2. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal recorda que la noció de durada raonable és un concepte jurídic indeterminat i recorda també els criteris d'interpretació emprats pel Tribunal Constitucional en aquesta matèria per determinar si hi ha hagut o no dilacions indegudes.

- En aquest cas, constata que ni la complexitat de la causa, ni l'actitud de les parts poden justificar el temps transcorregut des de la presentació dels escrits de conclusions, sense que hagi recaigut una sentència; com tampoc es pot justificar la manca de resposta als escrits d'insistiment presentats per la recurrent.

- Observa que la durada de la inacció judicial s'interromp el 17 de juny del 2024, data en què la batlle va donar trasllat a les parts per tal que es pronunciessin sobre la suspensió del procediment, atesa la declaració de fallida de la BPA (20 de març del 2024).

- Conclou que la Batllia ha estat 19 mesos sense activitat, durada que estima irraonable i que vulnera el dret fonamental de la recurrent a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

- Per aquest motiu, demana al Tribunal Constitucional que estimi aquest recurs d'empara.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. La jurisprudència del Tribunal Constitucional en matèria del dret a un judici de durada raonable està establerta de manera consolidada, tant la recurrent, com el Ministeri Fiscal s'hi refereixen d'una manera absolutament clara.

3.2. En aquest cas, ni la complexitat de la causa, ni l'actitud processal de les parts podien justificar el temps transcorregut sense que la Batllia hagués dictat sentència (ja que finalment la Secció Civil 1 de la Batllia es va pronunciar el 22 d'abril del 2025).

3.3. La recurrent al·lega que la inactivitat de la Batllia es va iniciar el 7 de novembre del 2022; però, segons el Ministeri Fiscal, aquesta inactivitat es va interrompre, el 17 de juny del 2024, quan es va demanar a les parts que es pronunciessin sobre la suspensió del procediment, atesa la fallida de la BPA; proposta que no va ser acceptada per les parts, tot i que el procediment no va seguir el seu curs, fins al recent canvi jurisprudencial derivat de la sentència del 20 de gener del 2025, recaigut en la causa 2024-59-RE.

3.4. Sigui com sigui, encara que es consideri que una demanda de suspensió pugui interrompre la durada de la inacció judicial, tot i que sigui difícil pensar que un acte com aquest sigui de naturalesa a aproximar la finalització del procés, es van escolar com a mínim 19 mesos sense que la Batllia adoptés cap decisió, ni donés resposta als insistiments de la recurrent.

3.5. Per consegüent, cal declarar que el dret de la recurrent a un judici de durada raonable ha estat vulnerat i se li ha d'atorgar, doncs, per aquest motiu l'empara constitucional.

3.6. En el seu recurs d'empara la recurrent demanava que s'instés la Batllia a reprendre el procediment judicial en un període de temps raonable i a dictar sentència en un termini prudencial, màxim de 30 dies a comptar de la data de la sentència constitucional. Atès que la Secció Civil 1 de la Batllia va dictar la sentència reclamada, el 22 d'abril del 2025, aquesta petició ha perdut el seu objecte.

3.7. No obstant això, per tal de reposar la recurrent en el seu dret (article 92.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional), és necessari declarar que la recurrent té dret a una indemnització pels perjudicis morals i econòmics soferts per la dilació indeguda que s'ha d'instar davant la jurisdicció ordinària. Respecte dels perjudicis econòmics, aquest procediment només es podrà instar quan el fons del litigi estigui definitivament resolt.

3.8. L'estimació del recurs d'empara justifica que no sigui procedent la condemna en costes processals -arg. article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Estimar el recurs d'empara interposat per la representació processal de la Sra. Maria Antònia Freixas Farran contra la inactivitat de la Secció Civil 1 de la Batllia en el marc de la causa Ordinari 1000232/2020.
2. Declarar que s'ha vulnerat el seu dret a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.
3. Declarar que la recurrent té dret a ser indemnitzada en la quantia que determini la jurisdicció ordinària mitjançant el procediment adient.
4. Declarar que l'estimació del recurs comporta que la imposició de costes no sigui procedent.

5. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal de la recurrent, a la Secció Civil 1 de la Batllia i al Ministeri Fiscal, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 14 de juliol del 2025.

Joan Manel Abril Campoy

President

Pere Pastor Vilanova

Vicepresident

Josep-D. Guàrdia Canela

Magistrat

Jean-Yves Caullet

Magistrat
